

Eisen gezondheid, kiemkracht en rasechtheid

Nieuwe taken bieden

kwaliteitsdienst nieuwe kansen

KWALITEITSDIENST

KOM IN DE KAS

Willem Wietsma: "Kleurbepaling vormt een belangrijk onderdeel van de rasbeschrijving."

Afgelopen jaar heeft Naktuinbouw (Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw) een nieuw complex gebouwd op de hoofdvestiging in Roelofarendsveen. Door uitbreiding van taken is een grotere oppervlakte glas nodig. Sinds kort vindt alle kwekersrechtonderzoek plaats bij deze kwaliteitsdienst voor de tuinbouw. Dat geldt ook voor het rassenonderzoek, dat voorheen in Wageningen plaatsvond. Ook daarvoor is extra ruimte nodig.

TEKST EN BEELD: TON HENDRIX

"In opdracht van het Ministerie van LNV geven we uitvoering aan de Zaaizaad- en plantgoedwet en aan Europese wetgeving met betrekking tot teeltmateriaal in de bloemisterij-, boomkwekerij- en groentegewassen," aldus Alfred Klaver, hoofd Communicatie & Vakopleidingen.

Teeltmateriaal moet aan bepaalde standaarden voldoen, zoals gezondheid, raszuiverheid en rasechtheid. "We hebben drie afdelingen die zich met deze taken bezig houden: Keuringen, Laboratoria en Rassen & Proeven."

De afdeling Keuringen beoordeelt dagelijks de kwaliteit van het teeltmateriaal, zoals dit is vastgelegd in de voorschriften. Het

laboratorium ondersteunt Keuringen bij de controle op ziekten en 'Rassen& Proeven' is gespecialiseerd in de identiteit van plantmateriaal; in bestaande en nieuwe rassen.

Nieuwbouw

De stichting Naktuinbouw heeft er in de afgelopen jaren een aantal taken bij gekregen zoals de import- en exportcontroles en het kwekersrechtonderzoek sier- en landbouwgewassen. "Voor dit laatste onderzoek hebben we extra teeltruimte nodig, die bovendien aan de gestelde eisen moet voldoen. Een groot gedeelte van de bestaande kassen was te laag, waardoor het niet moge-

Vervolg op
pagina 18

Nieuwe taken bieden kwaliteitsdienst

Vervolg van
pagina 17

André de Jong: "Ook bollen hebben onze aandacht."

lijk was om bijvoorbeeld schermdoeken te plaatsen voor energiebeheer, verduistering en de gestelde lichtregels. We hebben daarom ons kassenbestand de afgelopen jaren met 9.000 m² uitgebreid", aldus André de Jong, teamleider van het team Bedrijfsvoering van Rassen & Proeven.

Hij vervolgt: "Bovendien hebben we in de afgelopen jaren ongeveer de helft van onze kassen vernieuwd. Onze oudste kassen stamden uit 1986. In dergelijke verouderde kassen kun je geen goed onderzoek doen. Daarom hebben we die vervangen."

Eigen voeding voor 100 gewassen

De nieuwe kas is gebouwd door Bosch Inveka. De Jong: "Omdat we geen innovatieve proeven doen, gebruiken we alleen bewezen technieken. Alles moet functioneren, zoals we denken dat het moet werken.

Daarom geen innovaties, maar zekerheid. DLV Glas en Energie heeft de bouw begeleid, omdat ze daar veel ervaring mee hebben. Daar zijn we erg tevreden over."

Alle kassen hebben een standaard kapmaat van 3,2 m. Via een tralie binnen hebben

we 2 en 3 kappen aan elkaar gekoppeld. Van buiten zie je echter alleen maar 3,20 m kappes. "Dat hebben we gedaan voor onze loonwerker die het onderhoud van het kasdek, krijten en het wassen van het dek uitvoert. Bij verschillende kapmaten krijg je een hogere rekening. Ook wij moeten op de kleintjes letten."

Voor de meeste leveranciers was de nieuwbouw een flinke uitdaging omdat er erg veel (in totaal 46) kleine afdelingen zijn. In het 'Variety Center' waar de rassen worden getoetst, variëren de ruimten van 100 tot 400 m².

De afdelingen hebben hun eigen specifieke inrichtingseisen; watervoorziening, scherminstallatie, belichting, koeling en luchtbevochtiging.

De Jong: "Met onze bemestingsunit kunnen we binnen het Variety Center alle afdelingen apart instellen. We hebben 17 bakken met voedingsoplossingen waaruit we voor ieder gewas de gewenste oplossing kunnen samenstellen. We telen 75 tot 100 gewassen die elk hun eigen specifieke voeding willen hebben. Met dit systeem kunnen we dat leveren."

Teelt op roltafels

"We telen bijna alle siergewassen en opkweek van groenteplanten op roltafels, omdat we daarmee het gewas op ooghoogte brengen. Bij de visuele beoordelingen werkt dat gemakkelijk en op die manier stemmen de omstandigheden zeker bij potplanten overeen met de praktijk. Bij de opkweek van plantmateriaal werken we – net als in de praktijk – met assimilatiebelichting boven de gewassen," aldus De Jong.

Om te voorkomen dat ziekten via het afvalwater zouden kunnen 'ontsnappen', wordt al het water met een verhitter ontsmet, voordat het op het riool wordt geloosd.

"We telen op geïntegreerde wijze en gaan bovendien steeds meer biologisch telen, omdat het aantal middelen dat we mogen gebruiken afneemt en omdat de praktijk ook steeds meer biologie toepast. Daar willen we graag bij aansluiten. Bovendien nemen de wachttijden na een chemische behandeling alleen maar toe. Dat kunnen we in ons werk niet hebben. We moeten in principe iedere dag de gewassen kunnen beoordelen, zeker bij de rassenbeoordelingen."

Jaarlijks 2.000 rassen beproeven

“Binnen Naktuinbouw is het rassenonderzoek erg belangrijk. Daarmee zijn we groot geworden. We onderzoeken de identiteit van bestaande rassen en leggen die van nieuwe rassen vast,” zegt Willem Wietsma van Rassen & Proeven.

“Een nieuw ras moet zich onderscheiden van alle al bestaande rassen. Het ras moet homogeen zijn en de raseigenschappen moeten bestendig zijn. Jaarlijks beproeven we ruim 2.000 rassen op deze eigenschappen. Dat doen we onder glas en in de vollegrond in Roelofarendsveen, maar ook in de Haarlemmermeer, Zeeland, Horst, Lisse en Emmeloord.”

Op de laatste twee genoemde locaties vindt kwekersrechteronderzoek plaats aan respectievelijk een aantal bloembolgewassen bij de Bloembollenkeuringsdienst en landbouwgewassen bij de NAK (Landbouw).

Resistentie- en labonderzoek

Voor het resistentie- en laboratoriumonderzoek heeft de organisatie in 2007 een nieuwe toetskas gebouwd, zodat bepaalde toetsen ook onder praktijkomstandigheden zijn uit te voeren. Deze afdeling is ongeveer 1.400 m² groot en omvat 19 afdelingen. De afdelingen zelf zijn maar 25 tot 75 m². Alle afdelingen zijn van elkaar gescheiden door middel van corridors. Daardoor wordt voorkomen dat ziekten van de ene naar de andere afdeling overlopen.

Ook hygiëne is erg belangrijk. “De mensen die hier werken, laten we bij voorkeur

Veel planten staan in potten op tafels waardoor de werkhouding bij de beoordeling beter is.

Ook de kleine afdelingen hebben hun eigen specifieke inrichtingseisen; watervoorziening, scherminstallatie, belichting, koeling en luchtbevochtiging.

de hele dag werken in dezelfde ruimte. Voordat ze de kas binnen gaan, kleden ze zich eerst om dat wil zeggen ze moeten handschoenen, schoenkapjes en labjassen aan doen. De mensen werken van een gezonde naar een verdachte en/of zieke afdeling. Al het materiaal uit deze afdelingen beschouwen we als ziekeafval en gaat in de bekende blauwe containers naar een gespecialiseerd afvalverwerkingsbedrijf.”

Opkweek in eigen beheer

Om te voorkomen dat onbekende factoren een rol spelen bij de beoordeling teelt Naktuinbouw alle groenteplanten zelf op. Dat voorkomt dat bijvoorbeeld het substraat of de temperatuur tijdens de opkweek of de bemesting een rol kan spelen.

Alle rassen staan onder nummer, zodat niet bekend is welk ras het betreft. Om de beoordeling van de rassen in goede banen te leiden is een beheersplan voor de grond, de techniek, de verwarming en de paden opgesteld. Daardoor vindt de teelt altijd onder gecontroleerde omstandigheden plaats. Bij eventuele meningsverschillen kunnen de medewerkers dus altijd aantonen onder welke omstandigheden de proeven hebben plaatsgevonden.

Ook bij het aantrekken van mensen en zeker bij vakantiekrachten letten de medewerkers goed op de procedures. Wietsma:

“We werken steeds met dezelfde mensen en leiden ze goed op, zodat we discussies achteraf voorkomen.”

Naktuinbouw moet financieel gezien haar eigen ‘broek op houden’. Voor het werk brengt de organisatie kosten in rekening op basis van het kostenmaker/kosten-drager-systeem. Voor de diverse taken hanteert zij kostendekkende tarieven.

Open Dag tijdens Kom in de Kas

De officiële landelijke opening van Kom in de Kas voor genodigden vindt op donderdag 2 april plaats op de vestiging van Naktuinbouw in Roelofarendsveen. Belangstellenden kunnen op zaterdag 4 april tijdens Kom in de Kas een kijkje nemen.

Door een uitbreiding van het takenpakket had Naktuinbouw behoefte aan meer kasruimte. Daarom heeft zij er het afgelopen jaar ruim 1 ha kas en bedrijfsruimte bijgebouwd. Daaraan voorafgaand hebben zij een groot gedeelte van hun verouderde kassenbestand vernieuwd, waardoor zij momenteel up-to-date zijn. Omdat zij heel veel gewassen telen, die allemaal hun eigen eisen stellen aan klimaat, voeding enzovoort zijn alle afdelingen met alle mogelijkheden uitgerust. In iedere afdeling kunnen zij elk gewas telen.

SAMENVATTING